

ETÄTYÖSTÄ ETÄTYÖHÖN

Kollega kertoo kesälomansa päättymisestä: ”Paluu töihin sujui hyvin. Tosin 30 cm työmatka tuntui loman jälkeen tavallista pidemmältä.” Samaa ovat keroneet muutkin. Siinä missä kevät meni vähän jännittävässäkin merkeissä, uudenlaiseen todellisuuteen asettuessa, maailmanmenoa ihmetellessä ja tulevan kesän odotuksessa, loman jälkeen etätyökupla tuntui aiempaa eristävämmältä. Kollektiivinen sysäys uuteen luvuuteen tuntui puuttuvan.

Yhteiskunnallisten ja taloudellisten vaikutusten lisäksi korona laittoi työelämän pikavauhdilla uuteen asentoon. Etätyö sinällään ei ollut uusi asia. Reilu viidennes palkansaajista teki säännöllisesti etätyötä jo ennen koronaa, ja määrä oli kasvanut digitalisaation vauhdittamana nopeasti viime vuosien aikana. Erityisen tuttua etätyöskentely on ollut asiantuntijatyössä.

Mutta pandemia muutti mittakaavan: Ennen koronaa vain viisi prosenttia työntekijöistä oli tehnyt etätyötä päivittäin. Koronan myötä yli miljoona suomalaista siirtyi enemmän tai vähemmän kokoaikaiseen etätyöhön. Kirjastot sulkivat ovensa ja työ siirtyi koteihin, keittiön pöydille, sohville, kellareihin ja saunanlauteille (ks. Signum 2/2020). Ja jottei koko totuus unohtuisi: merkittävä joukko kirjastolaisia on tehnyt arvokasta työtä kirjastoissa koronaepidemian ajan.

Etätyöloikka sujui Suomessa verrat hyvin. Euroopan työ- ja elinolojen kehittämissäätiön Eurofoundin keväällä keräämän kyselydatan perusteella Suomi oli Euroopan kärkeä niin etä-

työn tekemisessä (59 prosenttia työntekijöistä) kuin siinä viihtymisessä – vain tanskalaiset olivat tyytyväisempiä elämänsä etätyön aikana.

* * *

Tätä kirjoittaessa tulee tieto etätyön jatkumisesta omassa organisaatiossa vuoden loppuun. Henkilöstön etäpalaverissa keskustellaan edelleen etätyön käytännön toteutuksesta. Voiko työtuolin ottaa kotiin? Millaisia investointeja kannattaisi tehdä (kuitit talteen!)? Entä jos alkaisi järjestää kävelykokouksia?

Syksy saattaa koetella toisella tavalla kuin kevät. Tutkimuksista voi hakea tukea sille, miten etätyön kuormaa voi keventää ja onnistumisen edellytyksiä parantaa. Niissä korostetaan johtamista ja viestintää, mutta perustan luovat työvälineet, työergonomia ja työtila – työterveyspalveluiden järjestämisen ohella. Työtuoli ei ole sivuseikka eikä hyvä tsemppimieli aina korvaa huonoa työasentoa.

Suomalaisen yhteiskunnan digitalisaatio on auttanut etätyöhön siirtymistä, mutta harvalla on toimisto kotonaan. Sen sijaan siellä saattaa olla esimerkiksi perhe. Koronan tieltä etätyöhön joutuneet ja päässeet työntekijät ovat hyvin erilaisissa tilanteissa. Lähtökohtien tasaamisessa tarvitaan myös hyvää johtamista. Työolojen tutkimukselle, jossa pääpaino lienee tähän asti ollut vapaaehtoisessa etätyössä, korona-ajan laajamittainen etätyöjärjestely tarjoaa takuulla uutta informaatiota etätyöskentelystä ja sen johtamisesta.

Juuso Ala-Kyynty